
Grundtvig's sermon in the Vartov church - October 22nd 1848.

[My translation].

18de Trefoldigheds-Søndag 1848

(Bededag for Danmark 22de Octbr)

Gud-Fader den Allerhøieste, Himmels og Jordens Skaber! Du, som bød vor himmelske Konge, *Jesus Christus* at sidde ved Din Høirehaand, mens Du lægger alle hans Fiender under hans Fodskammel,

o, tal Du ogsaa et Kiærligheds og Kraftens Ord over vor jordiske Konge, Danmarks og alle Dannemænds Konge, saa han maa sidde tryk paa de gamle Skjoldungers Throne i Dine Vingers Skygge, mens alle hans Riges Fiender lægges under hans Fodskammel!

O God! Talk to our earthly king of this world - the king of Denmark [Frederik VII] who is the common king of all Danes - with a word from you [God], a word of love, support, strength and power! Then he [the king] will sit securely on his throne – the throne of the ancient [Danish] royal “Skjold” dynasty – and he will sit in the shadow and protection of your wings. Then all the [different] enemies of his kingdom will be defeated, subjected and cast under his royal foot-stool! [Book of Psalms].

Bønbar os i Vorherres *Jesus* Navn vor Fader, Du, som er i Himlene!

Ch. V. Kongen, som vi har tilfælles med alle Dannemænd, har befaleet, at der idag skal holdes Forbøn i alle Landets Kirker, med Hensyn paa *Rigsdagen* som imorgen skal aabnes, og hvor Hans Majestet, som ikke søger sin Styrke i den fra hans Fædre nedarvede Magt, men i Folkets Kiærlighed, vil fremlægge en ny *Grundlov* for Danmarks Rige.

My Christian friends! The king of Denmark is the common [fatherly] king of all Danes. He has commanded that today [Sunday October 22nd 1848] we [the priests] should pray in all the churches of Denmark for that parliament which will be opened to-morrow. Our king and majesty does not want merely to rely on that absolute royal power and right which he has inherited from his fathers [since absolute monarchy 1660]. He trusts and he wants to rely on the love, respect and support of the people. Tomorrow he will present a new constitution for the kingdom of Denmark.

og vil derfor udbede sig den Almægtiges Bistand og Velsignelse, saa dette vigtige Skridt maa

1

18de Trefoldigheds-Søndag 1848

tjene til Guds Ære, til Folkets Bedste fra Slægt til Slægt og til Majestetens Held og Glæde!

Our king wants us to pray for God's assistance and blessing of the king. If God gives his blessing this important event [the constitutional assembly] will be to the honour of God, it will support the common good of the people in the ages to come and it will be to the good luck, happiness and joy of our king and majesty!

Disse kongelige Ord, den Danske, den bedste jordiske Kongeslægts værdige, maae især alle sande Christne med Ærbødighed høre og med Glæde følge.

The king has spoken to us and all true Christians should obey the word of the king. All true Christians should follow the word of the king with joy, reverence and respect. Our king belongs to a royal family which is the best royal dynasty in the whole world.

og da det er Majestetens Villie, at Præsterne idag paa hvert Sted skal indrette deres Prædiken derefter, saa vil jeg nu stræbe at lægge alle mine Tilhørere paa Hjerte.

baade at Kongeriget Danmark høilig behøver den almindelige Forbøn

In the present [dangerous] situation, the kingdom of Denmark highly needs our common prayer for the protection from God.

og at den vist heller ikke vil være forgæves.

Vel kan jeg om ingen af Delene sige mine stadige Tilhørere noget, som Verden kalder nyt, thi dels har jeg altid lagt mine Tilhørere paa Hjerte,

at hvem der ikke ærer den Konge og elsker det Fæderneland, de har seet, de ærer og elsker endnu mindre den Konge og det Fæderneland, som de ikke har seet.

I have repeatedly said and repeat today that any man that does not have any respect and reverence to his earthly king [the present king of Denmark] and any man which does not love and honour his earthly country for that man it is quite impossible to love, honour, obey or respect his heavenly king [Jesus Christ] and his heavenly homeland which he has not even seen with his own bodily eyes.

og dels har jeg i Løbet af dette Farens og Prøvelsens Aar for alt hvad der er Dansk, tit baade opmuntret mine Medchristne til at bede godt for det lille, milde og fredelige Danske Folk og for Danmarks ældgamle, nu hardt betrængte men giennem aartusinder vidunderlig opholdte Kongerige.

This year of 1848 has been a year of great danger, threat, testing, crisis and trial. Those values which are truly Danish have been attacked and threatened. We should pray for the welfare of Denmark. The Danish people and nation is a small, soft, peaceful, reverent, cooperative, loyal and respectful nation. God has protected the royal kingdom of Denmark since ancient times but now in this year [1848] it has been threatened and attacked [by different enemies of the true traditional Danish values].

og

2

18de Trefoldigheds-Søndag 1848

tillige har jeg tit udtalt min faste Tro, at den Forbøn, langt fra at være spildt, er Bønhørelsen vis, fordi Danmarks og Danskhedens Frelse fra alle deres mægtige Fiender i alle Maader vil tjene til Guds Ære, til Hans Riges Komme og til Hans Folks Oplysning og Uddannelse.

I am most assured that God will really fulfil our prayer for Denmark. Denmark and the true Danish values are now threatened by several different enemies who are most powerful. If Denmark is saved from these enemies it will be to the honour and glorification of God. If God in this way intervenes and saves Denmark and the true Danish values it will promote the coming of the kingdom of God and it will promote the enlightenment, evolution and education of the people of God [the true Christians]. So, God will surely fulfil our prayers.

Men kiære Venner! alle som har *Hjerte* veed, at hvad Godt, der kommer fra Hjertet, det er, ligesom Guds Naade og Miskundhed, hver Morgen nyt over os, medens Alt hvad der ikke kommer fra Hjertet og kan derfor heller ikke komme dertil, er, trods al Nyheds-Skin, igrunder foreledt og forslidit kiædsommeligt for det indvortes levende Menneske, og her staaer vi maaske for vi vidste det, paa den jævne Høide,

hvorfra vi allerbedst kan overskue gamle Danmarks, det lille Riges Fare, hvor Kongen søger sin Styrke i Folkets Kiærlighed og hvor Folket derfor ogsaa skulde sætte sin Glæde i Kongens Lykke!

We should be led by our heart. What the world now presents is entirely new things and ideas but they do not come from the heart. Denmark is now in a great danger. Our king seeks his strength in the support, love, veneration and reverence of his people. The people of Denmark should put their joy and satisfaction in the happiness and well-being of their king.

Ja m. V. jeg vil hverken, som Verden siger, smigre det Danske Folk eller den Danske Konge, thi jeg siger om dem, ligesom Apostelen, de have alle syndet og fattes den Roes, de skulde have for Gud, men jeg siger Sandhed og lyver

3

18de Trefoldigheds-Søndag 1848

ikke, naar jeg siger,

at *Hjerlighed* har aldrig saaledes havt hjemme i noget af Verdens bekjendte Lande, som i det lille *Danmark*; thi ingensteds har Folket baade i Fred og Krig, gjort saa mange og saa store Opoffelser for Kongen og Fæderlandet, ingensteds har heller Folket saa klarlig viist, at det søgte sin Frihed ikke i Selvnaadighed men i Kongens Fæderlighed, som det *Danske* Folk, da Det for henved tohundrede Aar siden godvillig lagde den uindskrænkede Enevoldsmagt arvelig i sin Konges Haand!

Denmark is a unique nation among the nations of the world. The values of the heart, trust, loyalty, faithfulness and reverence are more strong and important in Denmark than in any other nation in the whole world. In no other country the nation has made bigger sacrifices for their fatherly kings and their fatherland. In no other country the nation has proved so clearly that it finds its true freedom in the fatherly, patriarchal character of their kings. In Denmark the people has never perceived its freedom as a matter of its own separate arbitrary wilfulness. The people of Denmark proved its true character in the year of 1660 when it put absolute power and authority in the hands of their kings. The people made this royal absolute power a hereditary right and the nation of Denmark made this present to their king voluntarily and with joy and good will.

Er dette nu alle vitterligt, og følger det af sig selv, at jo mere Hjerte vi har, desmindre kan vi føle os lykkelige ved noget, hvor stort det end kan synes og hvor glimrende det end er, naar det dog saarer Hjertet, eller ladet det dog koldt og urørt, da maae vi vel strax see og bekiende,

at det Danske Kongerige fra Arildstid og det hjertelige Folks Lykke staaer nu høilig i Fare, staaer endnu i langt større Fare end det udvortes syndige *Danmark*, skiondt vi veed, at ogsaa det trues af stærke Fiender, som gjerne gjorde os alle lige saa husvilde midt i Fæderlandet, som de netop i dette Øieblik gjør vore *Danske* Brødre i Sønderjylland, som vove at ære deres Konges Navn og at løfte Dannebrog!

The Danish kingdom has existed from ancient times but it is now in a great danger. And the happiness of our Danish people which is ruled by the values of the heart is now in a great danger. We are not only threatened from the outside by foreign enemies [but also threatened by enemies

from within the kingdom]. But foreign enemies now threaten our Danish brothers in Southern Jutland because they dare to honour and show obedience to our king and lift the colours of our kingdom.

4

18de Trefoldigheds-Søndag 1848

Ja, m. V. Danmarks udvortes Fare er vel stor og øiensynlig nok, men dog i mine Øine langtfrå saa stor som den synes.

Although this threat to Denmark from abroad is great it is not as great as the present threat from within our kingdom.

fordi det har viist sig at den Danske Fædernelands-Kiærlighed er endnu brændende i mangt et Bryst og Danmarks berømte Lykke midt i Ulykken ingenlunde bortvegen.

saa naar kun ikke den Danske Hjertelighed, hvori vor Fædernelands-Kiærlighed har sin Kilde og vor Lykke sin Grund, fremfor alt stod i Fare.

The most important threat and danger now is the attack and threat from within our kingdom against our Danish national values of the heart. Our love and veneration for our country is based on these values of the heart. The happiness and good luck of our nation depends on these national traditional values of the heart.

da vilde jeg lykønske Danmark og det Danske Folk med Krigs-Bulderet, som en Torden, der meldte Sommeren og ledsagedes af en velisgnet, grødefuld Regn.

Men det er jo soleklart, især for Christne, at Hjerteligheden stod aldrig større Fare, end nu omringet af den voxende Selvraadighed og Egennytte, spottet og beleet af den herskende Selvklogskab, for hvilken Hjerteligheden ei er mere værd, end Kiødet veier, hvoraf det synlige Hjerte, dette lille levende Seieværk i vor Bryst er dannet.

The values of the heart have never in history been more threatened than in these days [1848].

Everywhere we see a growing spirit of revolt, wilfulness, self-will, self-conceit and egotism. This new false spirit attacks our traditional values of the heart. Everywhere in the present situation this spirit of revolt and egotism is laughing and mocking at our traditional values. This spirit of self-illusion [and individualism] is now quite dominating in Denmark. According to this spirit the values of the heart are of no value. They are materialists and to them the heart is just a material physical thing.

og saavist som der er en Gud i Himlen,

5

18de Trefoldigheds-Søndag 1848

vilde der ikke være noget ulykkeligere Rige eller Folk paa Jorden end det Danske, hvis Hjertet ogsaa hos os tabde sin Varme, sin Tro, sin Tillid, sit Haab, sine Rettigheder, sin Frihed og Glæde, fordi Ingen kan omskabe sig selv, saa det hjertelige Danske Folk kan ikke blive Hjertet kvit, maa deri finde enten en Lykke eller en Ulykke, som er mageløs, eftersom Hjertet er mildt bevæget og husvalet, eller uroligt og sønderknust!

The nation and kingdom of Denmark will be totally ruined and destroyed if the values of the heart should disappear from the kingdom of Denmark. Then our nation would be the most unhappy nation in the whole world. No nation or living or human being can arbitrarily re-construct itself or create a new arbitrary unnatural character [or form] for itself. The nation of Denmark has a certain ancient character dominated by the values of the heart.

Ja, ligesom det lille Danmarks Rige aabenbar maatte forgaae og blive de Fremmedes Rov, naar ikke længer den Danske Fædernelands-Kiærlighed brændte i Barmen og blev Moder til den Enighed og de utallige Opoffrelser, hvorved Riget ene har bestaaet i Aartusinder og ene kan bestaae.

If we do not feel any love or veneration of our fatherland the kingdom of Denmark will soon be destroyed. This feeling of love, faithfulness, veneration and reverence is the mother of all our national unity and coherence and it makes possible all those innumerable self-sacrifices which are quite necessary for the subsistence of our kingdom. This feeling of trust, love and obedience has from ancient times been the foundation of our kingdom and empire.

og ligesom Kongen, der søger sin Styrke og Glæde i Folkets Kiærlighed, maatte miste begge Dele, naar han fandt Folkets Hjerte koldt, mistænkeligt og misundeligt.

Our king seeks his strength and joy in the love and trust of his people. If the heart of the nation grows cold-hearted, suspicious, critical and envious the king will lose all his strength and joy.

saaledes vilde det Danske Folk, som kun lever af Kiærlig-

6

18de Trefoldigheds-Søndag 1848

hed og finder Hvile deri, komme til fortvivlet at forbande sin Fødselsdag, naar Kiærlighedens Soel ei længer opvarmede Hjertet, saa Livet blev en tredobbelt Vinter uden Vaar og Sommer!

If the nation of Denmark loses its spirit of heart, love, veneration and trust it will curse itself and curse the day it was borne. The spirit of love and trust is a sun that warms up the heart. If our nation loses the values of the heart and loses the spirit of love and respect our existence and social life in Denmark will be a terrible triple winter without any sign of spring or summer.

Derfor var aldrig nogen almindelig Bøn til Ham, som har baade Hjertet og Lykken i sin Haand mere paatrængende Nødvendig, end alle Danneføds og Danneføds Bøn i denne Tid

og især paa denne Dag, den sidste foran Rigsdagen, der skal afgjøre Spørgsmaalet om Danmarks ny, ubekjendte Grundlov, Rigsdagen, hvor vi ved, der nuomstunder sjelden eller aldrig agtes paa Hjertets Røst og Kierlighedens Aande, men hvor alt, naar det gaer bedst, sædvanlig afgjøres af den kolde Beregning den hjerteløse Klogskab, og hvor det saa endda er langt mere stemmer d

---

will be glorified and the nation will be happy and prosperous in the ages to come and this will create a great joy with the king of Denmark.

og naar kun Hjerlighedens seirer i Danmark, da er Riget frelst, thi er Gud dets Skjold. Amen! i Vorh. Jesu Navn!